JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JULIANE KOKOTT
2 päivänä syyskuuta 2010[1]

I Johdanto

1. Tämä ennakkoratkaisupyyntö koskee jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa 28.5.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1206/2001 tulkintaa.[2] Pohjimmiltaan kyse on siitä, voiko pyynnön vastaanottanut tuomioistuin asettaa pyynnön esittäneen tuomioistuimen todistajalle maksaman palkkion todistajan kuulemisen ehdoksi. Aluksi on kuitenkin selvitettävä, voidaanko pyyntö ottaa tutkittavaksi, koska kansallisella tuomioistuimella ei ennakkoratkaisua pyytäessään ehkä ollut oikeutta pyytää ennakkoratkaisua.

1 – Alkuperäinen kieli: saksa.

2 – EYVL L 174, s. 1 (jäljempänä asetus N:o 1206/2001). Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan, Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti ovat ilmoittaneet haluavansa osallistua tämän asetuksen antamiseen ja soveltamiseen (asetuksen N:o 1206/2001 johdanto-osan 21 perustelukappale).

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Unionin oikeus*

2. Asetuksen N:o 1206/2001 johdanto-osan 16 perustelukappaleessa säädetään seuraavaa:

”Pyynnön täyttäminen 10 artiklan mukaisesti ei saisi johtaa vaatimukseen minkäänlaisesta maksujen tai kulujen korvaamisesta. Jos pyynnön vastaanottanut tuomioistuin kuitenkin vaatii korvausta, ei tämän tuomioistuimen olisi lopullisesti suoritettava asiantuntijoille ja tulkeille maksettuja palkkioita eikä 10 artiklan 3 ja 4 kohdan soveltamisesta aiheutuneita kuluja. Tällöin on pyynnön esittäneen tuomioistuimen toteutettava tarpeelliset toimenpiteet huolehtiakseen siitä, että nämä palkkiot ja kulut korvataan viipymättä. Jos pyyntö koskee asiantuntijalausuntoa, pyynnön vastaanottanut tuomioistuin voi ennen pyynnön täyttämistä pyytää pyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta riittävän vakuuden asettamista tai ennakkomaksun suorittamista vaadittavia kuluja varten.”

3. Asetuksen 10 artiklassa, johon sisältyvät pyynnön täyttämistä koskevat yleiset säännökset, säädetään seuraavaa:

”1. Pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on täytettävä pyyntö viipymättä ja viimeistään 90 päivän kuluessa pyynnön saapumisesta.

2. Pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on täytettävä pyyntö oman jäsenvaltionsa lainsäädäntöä noudattaen.

– –”

4. Asetuksen 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Henkilön kuulemista koskevaa pyyntöä ei täytetä, jos asianomainen henkilö vetoaa oikeuteen kieltäytyä todistamasta tai todistamiskieltoon

a) pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla; tai

b) pyynnön esittäneen tuomioistuimen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, ja jos tällaisesta oikeudesta on ilmoitettu pyynnössä tai jos pyynnön esittänyt tuomioistuin on tarvittaessa vahvistanut ne pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen pyynnöstä.

2. Pyyntö voidaan jättää 1 kohdassa mainittujen perusteiden lisäksi täyttämättä ainoastaan jos:

– –

d) 18 artiklan 3 kohdan mukaisesti pyydettyä vakuutta ei ole asetettu tai ennakkomaksua suoritettu 60 päivän kuluessa siitä, kun pyynnön vastaanottanut tuomioistuin on pyytänyt tällaista vakuuden asettamista tai ennakkomaksun suorittamista.

– –”

5. Asetuksen 18 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Pyynnön täyttäminen 10 artiklan mukaisesti ei saa johtaa maksujen tai kulujen korvaamista koskeviin vaatimuksiin.

2. Jos pyynnön vastaanottanut tuomioistuin sitä pyytää, pyynnön esittäneen tuomioistuimen on kuitenkin viipymättä huolehdittava seuraavien kulujen korvaamisesta:

– asiantuntijoille ja tulkeille maksetut palkkiot, ja

– 10 artiklan 3 ja 4 kohdan soveltamisesta aiheutuneet kulut.

Asianosaisen velvollisuuteen korvata lopullisesti nämä palkkiot ja kulut sovelletaan pyynnön esittäneen tuomioistuimen jäsenvaltion lainsäädäntöä.

3. Jos pyyntö koskee asiantuntijan lausuntoa, pyynnön vastaanottanut tuomioistuin voi ennen kuin se täyttää pyynnön, pyytää pyynnön esittänyttä tuomioistuinta asettamaan riittävän vakuuden tai suorittamaan riittävän ennakkomaksun korvattaviksi vaadittavista kuluista. Missään muussa tapauksessa ei vakuuden asettamista tai ennakkomaksun suorittamista voida asettaa pyynnön täyttämisen ehdoksi.

Vakuus on asetettava tai ennakkomaksu suoritettava osapuolten toimesta, jos pyynnön esittäneen tuomioistuimen jäsenvaltion lainsäädännössä niin säädetään."

B *Kansainväliset sopimukset*

6. Todisteiden vastaanottamisesta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 18.3.1970 tehty Haagin yleissopimus (jäljempänä Haagin yleissopimus) ei ollut voimassa kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. Asetuksella N:o 1206/2001 oli tarkoitus luoda kaikkia jäsenvaltioita sitova säädös [3] ja siltä osin korvata Haagin yleissopimus, johon myös viitataan asetuksen johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa.

7. Haagin yleissopimuksen 14 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Pyydetyn toimenpiteen suorittamisesta ei saa vaatia mitään maksua eikä kulujen korvausta.

Oikeusapupyynnön vastaanottaneella valtiolla on kuitenkin oikeus vaatia pyytävältä valtiolta suoritus asiantuntijoille ja tulkeille maksetuista korvauksista sekä kuluista, jotka johtuvat pyynnön esittäneen valtion 9 artiklan 2 kappaleen mukaisesti pyytämän määrätyn muodon noudattamisesta.

Pyynnön vastaanottanut viranomainen valtiossa, jonka lainsäädännön mukaan asianosaisten on itse huolehdittava todisteiden esittämisestä, saa, milloin se ei voi itse ryhtyä pyydettyyn toimenpiteeseen, antaa tehtävän sopivan henkilön suoritettavaksi saatuaan siihen pyytävältä viranomaiselta suostumuksen. Suostumusta pyydettäessä on ilmoitettava arvio menettelystä aiheutuvista kuluista. Jos pyytävä viranomainen antaa suostumuksensa, sen on korvattava menettelystä aiheutuneet kulut; muuten se ei ole vastuussa kuluista."

3 – Lukuun ottamatta Tanskaa, ks. asetuksen 1 artiklan 3 kohta.

8. Haagin yleissopimuksen 26 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Sopimusvaltio voi perustuslaillisten syiden niin vaatiessa pyytää korvausta oikeusapupyynnön esittäneeltä valtiolta sellaisista toimenpiteeseen ryhtymisestä aiheutuvista maksuista ja kustannuksista, jotka aiheutuvat kutsun tiedoksiannosta todistamaan pyydetylle henkilölle, kutsutun saapumisesta ja toimitusta koskevan pöytäkirjan laatimisesta.

Milloin jokin valtio on esittänyt 1 kappaleen mukaisen pyynnön, voi jokainen muu sopimusvaltio esittää tälle valtiolle vastaavan pyynnön.”

III Tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymys

9. Ennakkoratkaisupyynnön lähtökohtana on riita-asia, jonka osapuolina ovat Artur Weryński ja Mediatel 4B spólka z o.o. ja joka koskee vahingonkorvauksia kilpailun kieltävän sopimuksen nojalla. Kyseisessä oikeudenkäynnissä puolalainen Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia (jäljempänä kansallinen tuomioistuin) pyysi 6.1.2009 irlantilaista Dublin Metropolitan District Courtia kuulemaan todistajaa asetuksen N:o 1206/2001 perusteella. Pyynnön vastaanottanut tuomioistuin kuitenkin asetti todistajan kuulemisen ehdoksi ennakkomaksun maksamisen todistajalle Irlannin oikeuden mukaisesti korvattavaksi vaadittavista 40 euron suuruisista kuluista ja pyysi puolalaista tuomioistuinta 12.1.2009 päivätyllä kirjeellä maksamaan mainitun määrän.

10. Kansallinen tuomioistuin lykkäsi 17.7.2009 tekemällään päätöksellä asian käsittelyä ja esitti unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko pyynnön vastaanottaneella tuomioistuimella oikeus vaatia jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1206/2001 nojalla pyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta ennakkomaksua todistajanpalkkiota varten tai korvausta kuullulle todistajalle maksetusta palkkiosta vai tuleeko pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen maksaa palkkio omista varoistaan?”

11. Unionin tuomioistuimessa käytävässä oikeudenkäynnissä kirjallisia ja suullisia huomautuksia ovat esittäneet Irlannin ja Puolan hallitukset sekä komissio. Lisäksi Saksan, Suomen ja Tšekin hallitukset ovat osallistuneet kirjalliseen menettelyyn.

IV Oikeudellinen arviointi

A *Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen*

12. Aluksi on selvitettävä, voidaanko ennakkoratkaisupyyntö ottaa tutkittavaksi.

1. Unionin tuomioistuimen toimivalta

13. Ennakkoratkaisupyyntö koskee asetusta N:o 1206/2001, joka annettiin EY 61 artiklan c alakohdan ja EY 67 artiklan 1 kohdan nojalla, jotka kuuluvat EY:n perustamissopimuksen kolmannen osan IV osastoon (viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka, mm. oikeudellinen yhteistyö siviilioikeudellisissa asioissa). EY 68 artiklan 1 kohdan mukaan mainittuun osastoon perustuvien säädösten osalta ennakkoratkaisupyyntöjä voivat esittää ainoastaan sellaiset tuomioistuimet, joiden ratkaisuihin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta. Lissabonin sopimuksen tultua voimaan EY 68 artikla jäi pois, joten tätä ennakkoratkaisupyynnön esittämisoikeutta koskevaa rajoitusta ei tällä hetkellä enää ole. [4]

14. Ennakkoratkaisupyyntö saapui tuomioistuimeen 23.7.2009 eli ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa. Tuolloin sovellettavan EY 68 artiklan mukaan olisi siis selvitettävä, onko kansallinen tuomioistuin viimeisen oikeusasteen tuomioistuin.

15. Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia (ensimmäisen asteen alueellinen tuomioistuin) on ensimmäisen asteen tuomioistuin, jonka ratkaisuihin voi hakea muutosta Sąd Okręgowyssa (alueellinen tuomioistuin). Tuomioistuimen katsominen viimeisen oikeusasteen tuomioistuimeksi kuitenkin perustuu sekä EY 68 artiklan 1 kohdan että EY 234 artiklan 3 kohdan yhteydessä konkreettiseen tarkasteluun: myös alemman oikeusasteen tuomioistuimet, joiden ratkaisut konkreettisissa oikeudenkäynneissä ovat lopullisia,

4 – Lissabonin sopimuksen pöytäkirjan N:o 36 (siirtymämääräykset) 10 artiklan 1 kohdan mukaan unionin tuomioistuimen rajoitettu toimivalta säilyy siirtymätoimenpiteenä ennallaan sellaisten poliisiyhteistyön ja oikeudellisen yhteistyön alalla annettujen unionin säädösten osalta, jotka on hyväksytty ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa. Pöytäkirjan 10 artiklan 3 kohdan mukaan 1 kohdassa mainitun siirtymätoimenpiteen noudattaminen lakkaa joka tapauksessa viiden vuoden kuluttua Lissabonin sopimuksen voimaantulopäivästä. Tältä osin vastaisuudessakin voidaan siis vielä esittää esillä olevan asian kannalta merkityksellinen kysymys jälkikäteen tapahtuvasta ennakkoratkaisupyynnön esittämisoikeuden rajoituksen pois jäämisestä.

ovat mainitussa määräyksessä tarkoitettuja viimeisen oikeusasteen tuomioistuimia. [5]

16. Kuten jo totesin asiassa Tedesco antamassani ratkaisuehdotuksessa, erityisesti asetuksen N:o 1206/2001 yhteydessä on lisäksi syytä muistaa, että tosiseikkojen toteaminen on tyypillisesti alemman oikeusasteen tuomioistuinten eikä viimeisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävä. [6] Jotta unionin tuomioistuimen on ylipäänsä mahdollista tulkita asetusta N:o 1206/2001, EY 68 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun viimeisen oikeusasteen tuomioistuimen käsitettä ei tämän vuoksi saa tulkita liian suppeasti. Erityisesti ei voida rajoittaa ennakkoratkaisupyynnön esittämisoikeutta ainoastaan ylimmille tuomioistuimille kuuluvaksi.

17. Puolan hallitus on esittänyt, että Puolan oikeuden mukaan todistajan kuulemisesta aiheutuvien kulujen korvaamista koskevaan kansallisen tuomioistuimen päätökseen ei voi hakea muutosta.

18. Kansallisesta tuomioistuimesta ei kuitenkaan tule minkä tahansa prosessuaalisen toimenpiteen, josta ei voi valittaa, vuoksi EY 68 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua viimeisen oikeusasteen tuomioistuinta. Se edellyttää pikemminkin sitä, että välipäätös, josta ei voi valittaa, päättää erillisen menettelyn tai sen osan ja että ennakkoratkaisukysymys koskee nimenomaan tätä menettelyä tai sen osaa. [7]

19. On kyseenalaista, täyttävätkö esillä olevan asian kannalta merkitykselliset kansallisen tuomioistuimen päätökset todistajien kuulemisesta ja tässä yhteydessä korvattavista kuluista erillistä menettelyä koskevan kriteerin.

20. Viime kädessä voidaan kuitenkin jättää sikseen se, voidaanko kansallista tuomioistuinta pitää viimeisen oikeusasteen tuomioistuimena ja oliko sillä näin ollen jo EY 68 artiklan 1 kohdan nojalla oikeus pyytää ennakkoratkaisua. Lissabonin sopimuksen tultua voimaan oli nimittäin jälkikäteen katsottava, että ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

21. Lissabonin sopimuksen myötä EY 68 artiklan 1 kohdan vanha ennakkoratkaisupyyntöjä koskeva rajoitus jäi pois ilman korvaavia määräyksiä. Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaan sekä muuhun henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen – ja siten

5 – Ks. asia C-175/06, Tedesco, ratkaisuehdotus 18.7.2007, tuomio 27.9.2007 (Kok., s. I-7929, 21 ja 22 kohta); asia C-14/08, Roda Golf & Beach Resort, tuomio 25.6.2009 (Kok., s. I-5439, 29 kohta) ja julkisasiamies Ruiz-Jarabon ratkaisuehdotus 5.3.2009 (28 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

6 – Ks. edellä alaviitteessä 5 mainittu asia Tedesco, ratkaisuehdotuksen 22 kohta.

7 – Ks. edellä alaviitteessä 5 mainittu asia Tedesco, ratkaisuehdotuksen 26 kohta.

myös asetukseen N:o 1206/2001 – liittyvien säädösten tulkintaa koskeviin ennakkoratkaisupyyntöihin sovelletaan nyt ennakkoratkaisupyyntöjen yleistä järjestelmää SEUT 267 artiklan mukaisesti. Näin ollen alemman oikeusasteen tuomioistuimilla on myös tällä osa-alueella oikeus pyytää ennakkoratkaisua.

22. Vaikka Lissabonin sopimus tuli voimaan vasta sen jälkeen, kun ennakkoratkaisupyyntö saapui tuomioistuimeen, Euroopan unionin toimintaa koskevassa sopimuksessa esitettyä sääntelyjärjestelmää voidaan soveltaa esillä olevaan ennakkoratkaisupyyntöön myös ajallisesti. Ennakkoratkaisupyynnön esittämisoikeuden kannalta ratkaiseva ei nimittäin ole ennakkoratkaisupyynnön saapumisajankohta vaan pyynnöstä annettavan ratkaisun ajankohta.

23. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan menettelysääntöjä katsotaan voitavan soveltaa kaikkiin niiden voimaantulohetkellä vireillä oleviin asioihin, kun taas aineellisten sääntöjen ei tavallisesti tulkita koskevan ennen niiden voimaantuloa syntyneitä tilanteita. [8] Se, voidaanko tätä oikeuskäytäntöä soveltaa kansallisten tuomioistuinten ennakkoratkaisupyynnön esittämisoikeutta koskeviin oikeussääntöihin, voidaan jättää sikseen.

EY 68 artiklaan sisältyneen ennakkoratkaisupyynnön esittämisoikeuden alkuperäisen rajoituksen tarkoituksesta joka tapauksessa seuraa, että alun perin tutkimatta jätettävänä pidetystä pyynnöstä todetaan jälkikäteen, että se on otettava tutkittavaksi. Tällä rajoituksella pyrittiin yhtäältä suojelemaan unionin tuomioistuinta ennakkoratkaisupyyntöjen hallitsemattoman suuren määrän aiheuttamalta ylikuormitukselta. [9] Toisaalta tarkoituksena oli estää se, että alemman oikeusasteen tuomioistuinten ennakkoratkaisupyynnöt viivästyttävät kansallisia oikeudenkäyntejä kohtuuttomasti.

24. Ennakkoratkaisupyynnön esittämisoikeutta koskevan rajoituksen poisjääntä Lissabonin sopimuksen myötä osoittaa, että jäsenvaltiot eivät enää näe näitä riskejä vaan päinvastoin haluavat ennakkoratkaisumenettelyn muiden tapausten tavoin antaa kaikille tuomioistuimille mahdollisuuden ennakkoratkaisupyynnön esittämiseen myös EY:n perustamissopimuksen entiseen IV osastoon kuuluvia asioita koskevissa oikeudenkäynneissä. Jotta vältettäisiin oikeudenkäyntien viivästyminen näissä asioissa, jotka ovat luonteeltaan erityisen kiireellisiä, vuonna 2008 otettiin lopulta käyttöön uusi kiireellinen ennakkoratkaisumenettely. [10] Tämä arvion muutos puoltaa sitä, että ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa saapunut mutta vielä ratkaisematon ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

8 – Ks. esim. asia C-293/04, Beemsterboer Coldstore Services, tuomio 9.3.2006 (Kok., s. I-2263, 21 kohta) ja asia C-467/05, Dell'Orto, tuomio 28.6.2007 (Kok., s. I-5557, 48 ja 49 kohta).

9 – Ks. tältä osin myös edellä alaviitteessä 5 mainittu asia Roda Golf & Beach Resort, julkisasiamies Ruiz-Jarabon ratkaisuehdotuksen 22 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

10 – Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan muuttamisesta 20.12.2007 tehty neuvoston päätös; yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen muutokset, jotka yhteisöjen tuomioistuin teki 15.1.2008 (EUVL L 24, 29.1.2008, s. 39),

25. Lisäksi tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat ja prosessiekonomiset syyt puhuvat sen puolesta, että alemman oikeusasteen tuomioistuinten ennakkoratkaisupyynnöt, jotka ovat saapuneet siirtymäaikana hieman ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa ja jotka unionin tuomioistuin käsittelee vasta sen tultua voimaan, on otettava tutkittavaksi. Tutkimatta jättäminen johtaisi viime kädessä siihen, että tällä välin ennakkoratkaisupyynnön esittämisoikeuden saanut tuomioistuin jättää saman ennakkoratkaisukysymyksen uudestaan, [11] mikä johtaisi huomattaviin hallinnollisiin lisäponnistuksiin ja pääasiaa koskevan menettelyn keston tarpeettomaan pidentymiseen.

26. Näin ollen kansallisella tuomioistuimella on oikeus pyytää ennakkoratkaisua.

2. Ennakkoratkaisukysymyksen merkitys pääasian ratkaisemisen kannalta

27. Seuraavaksi on tutkittava, ovatko kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset merkityksellisiä pääasian ratkaisemisen kannalta.

28. EY 234 artiklaa ja myös SEUT 267 artiklaa koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten yleensä ratkaistava esitetyt kysymykset [12] ja tällöin oletetaan, että kansallisten tuomioistuinten esittämillä ennakkoratkaisukysymyksillä on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. [13]

29. Olettamasta voidaan poiketa poikkeuksellisissa olosuhteissa eli silloin, kun on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä näissä kysymyksissä tarkoitettujen unionin oikeuden säännösten ja määräysten tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, kun kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai kun unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin. Tällaisia tapauksia lukuun ottamatta unionin

11 – Näin tapahtui asiassa C-278/09, Martinez (Kok., s. I-11099), jossa tuomioistuin jätti 20.11.2009 tekemällään päätöksellä – siis vielä ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa – ennakkoratkaisukysymyksen tutkimatta EY 68 artiklan mukaisen ennakkoratkaisupyyntöjä koskevan rajoituksen vuoksi. Kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisupyynnön uudestaan 6.4.2010 (asia C-161/10).

12 – Ks. esim. asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995 (Kok., s. I-4921, 59 kohta) ja yhdistetyt asiat C-295/04–C-298/04, Manfredi ym., tuomio 13.7.2006 (Kok., s. I-6619, 26 kohta).

13 – Asia C-105/03, Pupino, tuomio 16.7.2005 (Kok., s. I-5285, 30 kohta); asia C-404/07, Katz, tuomio 9.10.2008 (Kok., s. I-7607, 31 kohta) ja asia C-82/09, Dimos Agios Nikolaos, tuomio 22.4.2010 (Kok., s. I-3649, 15 kohta).

tuomioistuimella on lähtökohtaisesti velvollisuus antaa ratkaisu sille esitettyihin säädösten tulkintaa koskeviin kysymyksiin. [14]

30. Kansallisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisukysymys koskee sitä, onko pyynnön vastaanottaneella tuomioistuimella eli irlantilaisella Metropolitan District Courtilla oikeus vaatia ennakkomaksua tai korvausta todistajan kuulemisesta aiheutuneista kuluista vai tuleeko pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen korvata nämä kulut omista varoistaan.

31. Sanamuotonsa perusteella ennakkoratkaisukysymys koskee ainoastaan pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen toimenpiteitä ja velvollisuuksia. Tältä osin vastauksella ei ole suoraa yhteyttä kansalliseen tuomioistuimeen. Jos pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen velvollisuuksista vallitsee epävarmuus, kyseisen tuomioistuimen on tarvittaessa pyydettävä unionin tuomioistuinta tulkitsemaan asetusta N:o 1206/2001. Jos pitäydytään tiukasti kysymyksen sanamuodossa, kysymys on siten merkityksetön kansallisen tuomioistuimen ratkaistavana olevan asian kannalta.

32. Kansallista tuomioistuintahan kuitenkin kiinnostaa oikeastaan se, missä määrin sillä itsellään on velvollisuus suorittaa tällainen ennakkomaksu tai kulukorvaus. Kysymyksenasettelu ei siis koske ainoastaan toisen tuomioistuimen oikeuksia ja velvollisuuksia. Pikemminkin on niin, että pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen oikeudet ja velvollisuudet, joita ennakkoratkaisukysymys koskee, vastaavat suoraan pyynnön esittäneen kansallisen tuomioistuimen oikeuksia ja velvollisuuksia. Tämän vuoksi pidän mielekkäänä ennakkoratkaisukysymyksen uudelleen muotoilemista seuraavasti: onko pyynnön esittäneellä tuomioistuimella velvollisuus suorittaa ennakkomaksu pyynnön vastaanottaneelle tuomioistuimelle tai korvata sen kulut jälkikäteen?

33. Myös tällä tavoin uudelleen muotoillun ennakkoratkaisukysymyksen tapauksessa on kuitenkin tarkasteltava asetuksen N:o 1206/2001 tulkinnan merkitystä pääasian ratkaisemisen kannalta tässä konkreettisessa tapauksessa. Mahdollinen todistajakulujen korvausvelvollisuus sinänsä koskee ainoastaan pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen ja pyynnön esittäneen tuomioistuimen välistä suhdetta. Sillä ei ole suoraa vaikutusta vahingonkorvausvaatimusta koskevan pääasian lopputulokseen.

34. Myös komissio on todennut, että ensi näkemältä vaikuttaa siltä, että ennakkoratkaisukysymys on jätettävä tutkimatta, koska se koskee ainoastaan tuomioistuinten välistä yhteistyötä ja siten kansallisen tuomioistuimen hallinnollista toimintaa eikä sen lainkäyttötoimintaa.

35. Mikäli kuitenkin kyse on siitä, onko pyynnön esittäneellä tuomioistuimella velvollisuus suorittaa ennakkomaksu todistajanpalkkiota varten, jotta pyynnön vastaanottanut tuomioistuin hoitaa todistajan

14 – Ks. esim. edellä alaviitteessä 12 mainittu asia Bosman, tuomion 61 kohta ja asia C-344/04, IATA ja ELFAA, tuomio 10.1.2006 (Kok., s. I-403, 24 kohta).

kuulemisen, tätä kysymystä on kuitenkin pidettävä merkityksellisenä. Jos pyynnön vastaanottanut irlantilainen tuomioistuin asettaa ennakkomaksun suorittamisen todistajien kuulemisen ehdoksi, pyynnön esittäneellä puolalaisella tuomioistuimella on lopulta vain mahdollisuus luopua todisteiden vastaanottamisesta tai suorittaa kuluista ennakkomaksu, jota sen asetuksen N:o 1206/2001 mukaan ei mahdollisesti tarvitse maksaa. Jos se ei suorita ennakkomaksua ja jos todistajaa ei tämän vuoksi kuulla, tällä voi olla suora vaikutus pääasiassa annettavaan ratkaisuun. Tuomioistuin voi esimerkiksi – muiden todisteiden puuttuessa – määrätä riita-asian todistustaakan asianosaiselle, joka on nimennyt ulkomaisen todistajan.

36. Vaikeampaa on arvioida sitä, kuinka merkityksellistä pääasian ratkaisun kannalta on *jälkikäteen* tapahtuva todistajakulujen korvaaminen. Tässä tilanteessa pyynnön vastaanottanut tuomioistuin on nimittäin suorittanut todistajien kuulemisen, johon pyynnön esittänyt tuomioistuin voi nojautua ratkaistessaan pääasian. Kysymys kulujen korvaamisesta on kuitenkin esitettävä tehtäessä päätös oikeudenkäyntikuluista, joten se ei ole ainakaan ilmeisen merkityksetön pääasiassa annettavan ratkaisun kannalta. Lisäksi on vielä syytä muistuttaa, että useimmat asetuksen N:o 1206/2001 tulkintaa koskevat kysymykset, jotka liittyvät todisteiden vastaanottamiseen, koskevat pääasiaa vain välillisesti. Jos merkitykselle pääasian ratkaisemisen kannalta asetetaan liian suuret vaatimukset, asetuksen tulkinta ennakkoratkaisupyynnön avulla estyy monissa tapauksissa.

37. Suullisessa käsittelyssä unionin tuomioistuimessa jäi epäselväksi, oliko ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin jo maksanut irlantilaisen tuomioistuimen vaatiman korvauksen todistajalle. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ei ole antanut tätä koskevia tietoja. Vaikka maksu olisi jo suoritettu,[15] ei kuitenkaan voida katsoa, että ennakkoratkaisukysymys on selvästi jätettävä tutkimatta. Jos maksaminen on ristiriidassa asetuksen N:o 1206/2001 kanssa, on pohdittava, onko se palautettava ennakkoratkaisukysymyksen esittäneelle tuomioistuimelle. Lisäksi tehtäessä päätös kuluista on merkitystä sillä, onko pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen kuluvaatimus oikeasuhteinen.

38. Näin ollen pidän kysymystä sekä pyynnön esittäneen tuomioistuimen ennakkomaksuvelvollisuuden että korvausvelvollisuuden osalta merkityksellisenä pääasian ratkaisemisen kannalta, minkä vuoksi se on otettava tutkittavaksi.

15 – Suullisen käsittelyn jälkeen Irlannin ja Puolan hallitukset viittasivat kirjallisissa huomautuksissaan siihen, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin oli maksanut 40 euroa ennakkomaksuna.

B *Ennakkoratkaisukysymys*

39. Puolalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymys koskee pohjimmiltaan sitä, onko sillä velvollisuus maksaa pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen kuulemalle todistajalle palkkio joko ennakkomaksun tai jälkikäteen maksettavan kulukorvauksen muodossa.

40. Aluksi on todettava, että esillä oleva tosiseikasto kuuluu asetuksen N:o 1206/2001 1 artiklan 1 kohdan nojalla asetuksen soveltamisalaan. Yhden jäsenvaltion tuomioistuin nimittäin pyytää toisen jäsenvaltion toimivaltaista tuomioistuinta vastaanottamaan todisteet siviilioikeudellisessa asiassa. Todistajan kuuleminen mainitaan 4 artiklan 1 kohdan e alakohdassa nimenomaisesti pyynnön kohteena.

41. Asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa säädetään, että pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on täytettävä pyyntö oman jäsenvaltionsa lainsäädäntöä noudattaen. Irlannin oikeuden mukaan todistajalla on velvollisuus esiintyä oikeudessa vain silloin, kun hänelle ensin maksetaan kulukorvaus (esim. matkakustannuksista). Kaikki asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että todistajalle kuuluvan korvauksen maksamisesta ei voi kieltäytyä. Epäselvää on ainoastaan se, kuuluuko pyynnön esittäneen tuomioistuimen maksaa tämä korvaus.

1. Ennakkomaksu todistajanpalkkiota varten

42. Seuraavaksi on ensin tarkasteltava sitä, voidaanko pyynnön esittänyt tuomioistuin velvoittaa suorittamaan pyynnön vastaanottaneelle tuomioistuimelle ennakkomaksu todistajanpalkkiota varten, jotta tämä hoitaa todistajan kuulemisen, toisin sanoen voiko pyynnön vastaanottanut tuomioistuin kieltäytyä todistajan kuulemisesta, kunnes pyynnön esittänyt tuomioistuin on suorittanut ennakkomaksun todistajalle maksettavaa palkkiota varten.

43. Irlannin hallitus katsoo, että koska pyynnön täyttäminen määräytyy Irlannin oikeuden mukaan, asetuksen mukaisena voidaan pitää sitä, että todistajan kuulemisen ehdoksi asetetaan pyynnön esittäneen tuomioistuimen suorittama ennakkomaksu todistajanpalkkiota varten. Irlannin hallituksen mukaan todistajalla on Irlannin oikeuden mukaisesti velvollisuus todistaa vain, jos hänelle on ensin maksettu palkkio.

44. Pyynnön epäämisen perusteista säädetään asetuksen N:o 1206/2001 14 artiklassa. Artiklan 1 kohdan mukaan pyyntöä ei täytetä, jos asianomainen henkilö vetoaa oikeuteen kieltäytyä todistamasta tai todistamiskieltoon. Artiklan 2 kohdassa luetellaan muita syitä, joiden perusteella pyyntö voidaan jättää täyttämättä. Mainitun kohdan d alakohdassa mainitaan tapaus, jossa 18 artiklan 3 kohdan mukaisesti pyydettyä vakuutta ei ole asetettu

tai ennakkomaksua suoritettu. Mainitun säännöksen mukaan asiantuntijanlausuntoa varten voidaan pyytää ennakkomaksu. Siinä ei säädetä ennakkomaksun pyytämisestä todistajan kuulemista varten.

kuulemisen ehdoksi. Pyynnön esittäneellä tuomioistuimella ei siis ole velvollisuutta suorittaa tällaista ennakkomaksua.

2. Todistajanpalkkioiden korvaaminen

45. Todistajalle maksettavan palkkion asettaminen pyynnön täyttämisen ehdoksi ei olisi ristiriidassa asetuksen 14 artiklan kanssa ainoastaan siinä tapauksessa, että siinä esitettyjen epäämisen perusteiden luettelo ei ole tyhjentävä vaan ainoastaan esimerkinomainen. Tällaista säännöksen tulkintaa vastaan kuitenkin puhuu jo 14 artiklan 2 kohdan sanamuoto. Sen mukaan ”pyyntö voidaan jättää 1 kohdassa mainittujen perusteiden lisäksi täyttämättä *ainoastaan* jos – –”.[16] Lisäksi myös asetuksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa tähdennetään, että asetuksen tehokkuuden varmistamiseksi olisi mahdollisuus kieltäytyä pyynnön täyttämisestä rajoitettava tarkasti rajattuihin poikkeustapauksiin. Tästä seuraa, että pyynnön epäämisen perusteet on lueteltu tyhjentävästi 14 artiklassa.

47. Lisäksi on tarkasteltava sitä, voiko pyynnön vastaanottanut tuomioistuin vaatia, että pyynnön esittänyt tuomioistuin korvaa todistajanpalkkiot jälkikäteen.

48. Asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa säädetään, että pyynnön täyttäminen ei saa johtaa maksujen tai kulujen korvaamista koskeviin vaatimuksiin. Tämän vuoksi ratkaisevaa on se, voidaanko myös todistajanpalkkioita pitää tässä säännöksessä tarkoitettuina maksuina tai kuluina.

46. Näin ollen pyynnön vastaanottaneella tuomioistuimella ei ole oikeutta asettaa todistajalle maksettavaa palkkiota varten suoritettavaa ennakkomaksua todistajan

49. Pyynnön vastaanottanut tuomioistuin ja Irlannin hallitus viittaavat siihen, että pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen on asetuksen 10 artiklan 2 kohdan mukaan täytettävä pyyntö oman jäsenvaltionsa lainsäädäntöä noudattaen. Irlannin oikeuden mukaan todistajien on esiinnyttävä oikeudessa todistajina vain silloin, kun heille ensin maksetaan kulukorvaus. Tämän korvauksen maksaminen ei pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen ja Irlannin hallituksen mukaan kuulu

16 – Kursivointi tässä.

tuomioistuimelle vaan todistajan nimittävälle asianosaiselle. Tällöin ei ole kyse tuomioistuimelle aiheutuneista kuluista ja palkkion maksaminen ei kuulu tuomioistuimelle. Tämä vastaa Irlannin siviilioikeudenkäynnin kontradiktorista luonnetta.

50. Irlannin hallituksen mukaan asetuksen N:o 1206/2001 18 artiklan 1 kohta koskee yksinomaan hallinnollisia kuluja eli kuluja, joita tuomioistuin perii toiminnastaan. Niihin eivät kuulu todistajakulut, koska ne ovat kuluja, jotka asianosaisten on Irlannin oikeuden mukaan joka tapauksessa maksettava ja jotka eivät ole hallinnollisia kuluja. Koska todistajakulut eivät kuulu 18 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, asetus N:o 1206/2001 ei Irlannin hallituksen mukaan estä pyynnön vastaanottanutta tuomioistuinta vaatimasta todistajakulujen korvaamista. Joko pyynnön esittäneen tuomioistuimen tai jonkin pääasian asianosaisista on sitten korvattava ne.

51. Aluksi on selvennettävä, että kulujen käsite on määriteltävä unionin oikeudessa itsenäisesti ja että se ei saa riippua kulloisenkin kansallisen oikeuden mukaisesta luokittelusta. Jos kulut riippuisivat kulloisestakin kansallisesta kulujen käsitteestä, tämä olisi vastoin asetuksen tarkoitusta eli todisteita koskevien pyyntöjen nopeaa ja mutkatonta täyttämistä.

52. Mielestäni asetuksen N:o 1206/2001 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen maksujen ja kulujen käsitteeseen kuuluvat myös palkkiot, joita maksetaan pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen kuulemalle todistajalle.

53. Tätä puoltaa yhtäältä säännöksen sanamuoto: 18 artiklan 1 kohdassa mainitaan ”maksut” ja ”kulut”. ”Maksuilla” tarkoitetaan tuomioistuimen toiminnastaan perimiä rahamääriä eli Irlannin hallituksen mainitsemia institutionaalisia kustannuksia, kun taas ”kulut” ovat rahamääriä, jotka tuomioistuin maksaa oikeudenkäynnin aikana kolmansille osapuolille, esimerkiksi asiantuntijoille tai todistajille. Muissakaan kielitoisinnoissa mikään ei viittaa siihen, että todistajanpalkkio ei kuuluisi 18 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan,[17] koska myös sen voidaan katsoa sisältyvän kulloinkin käytettyihin käsitteisiin.

54. Irlannin hallituksen esittämää tulkintaa vastaan puhuu myös systemaattinen tulkinta. Jos 18 artiklan 1 kohta tosiasiallisesti koskisi ainoastaan institutionaalisia kustannuksia, ei olisi tarpeen säätää 18 artiklan 2 kohdassa, että asiantuntijakulut, joihin Irlannin hallituksen tulkinnan mukaan voi kuulua myös

17 – Ks. ranskankielisessä toisinnossa ”Frais” ja ”remboursement de taxes ou de frais”, espanjankielisessä toisinnossa ”Gastos” ja ”abono de tasas o gastos”, englanninkielisessä toisinnossa ”Costs” ja ”reimbursement of taxes and costs”, ruotsinkielisessä toisinnossa ”Kostnader” ja ”avgifter och kostnader” ja italiankielisessä toisinnossa ”Spese” ja ”rimborso di tasse o spese”.

muita kuin institutionaalisia kustannuksia, korvataan tästä periaatteesta poiketen. Tällöin ne eivät lähtökohtaisesti kuuluisikaan asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin kuluihin.

55. Asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa esitetyn kulujen käsitteen laajan tulkinnan puolesta puhuu myös asetuksen tarkoitus, minkä seurauksena käsitteen piiriin kuuluvat myös todistajanpalkkiot.

56. Asetuksen N:o 1206/2001 tavoitteena on sen johdanto-osan mukaisesti [18] rajatylittävän todisteiden vastaanottamisen yksinkertaisuus, tehokkuus ja nopeus. Todisteiden vastaanottamisen toisessa jäsenvaltiossa ei tule viivästyttää kansallisia oikeudenkäyntejä, minkä vuoksi asetuksella N:o 1206/2001 luotiin kaikkia jäsenvaltioita [19] sitova säädös, jolla pyritään poistamaan tällä osa-alueella mahdollisesti syntyvät esteet.

57. Todistajanpalkkioita koskevat ennakkomaksu- ja korvausvelvollisuudet vaikeuttavat ja hidastavat rajatylittävää todistajien kuulemista. Toisaalta niistä aiheutuu myös taloudellisia rasitteita pyynnön vastaanottaneelle jäsenvaltiolle. Kuten myös Suomen hallitus on todennut, tässä yhteydessä on syytä muistaa, että jokainen jäsenvaltio on tapauksen mukaan joko pyynnön vastaanottanut tai pyynnön esittänyt jäsenvaltio, joten syntyneet kulut loppujen lopuksi tasoittuvat. Kulut eivät luonnollisestikaan mene aivan tasan. Tähän ei kuitenkaan ole pyrittykään, vaan asetuksen tavoitteet huomioon ottaen pikemminkin varauduttiin siihen, että voi syntyä taloudellinen epätasapaino. Kohtuuttomien haittojen välttämiseksi erityisen suuret kulut – kuten asiantuntijoiden ja tulkkien palkkiot – katsottiin nimenomaisesti korvattaviksi.

58. Kansallisella tuomioistuimella voi siis olla korvausvelvollisuus vain, jos jotakin asetuksen N:o 1206/2001 18 artiklan 2 kohdan poikkeuksista voidaan soveltaa.

59. Mainitussa kohdassa säädetään, että korvattavia ovat asiantuntijoille ja tulkeille maksetut palkkiot sekä 10 artiklan 3 ja 4 kohdan soveltamisesta aiheutuneet kulut. Asetuksen 10 artiklan 3 kohta koskee tapausta, jossa pyynnön esittäneen tuomioistuimen esittämä pyyntö täytetään noudattaen erityistä menettelyä, ja 4 kohdassa säännellään todisteiden

18 – Ks. asetuksen johdanto-osan 1, 2, 8, 10 ja 11 perustelukappale.
19 – Lukuun ottamatta Tanskaa, ks. asetuksen 1 artiklan 3 kohta.

vastaanottamista viestintätekniikkaa käyttäen. Siinä ei mainita todistajanpalkkioita. Todistajanpalkkioita koskeva korvausvelvollisuus sopii siis yhteen asetuksen kanssa vain, jos 18 artiklan 2 kohdan luettelo poikkeuksista, jotka koskevat vapautta korvausten maksamisesta, olisi ainoastaan esimerkinomainen. Asetuksen tarkoitus puhuu tätä vastaan. Asetuksella on tarkoitus yksinkertaistaa ja nopeuttaa rajatylittävää todisteiden vastaanottamista. Tämän vuoksi 18 artiklan 2 kohdassa mainittuja poikkeuksia ei myöskään voida pitää tyhjentävinä.

60. Lisäksi myös asetuksen syntyhistoria puhuu sen puolesta, että todistajanpalkkiot eivät ole korvattavia. Asetuksen N:o 1206/2001 johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen ja 21 artiklan 1 kohdan perusteella asetuksella on tarkoitus korvata todisteiden vastaanottamisesta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 18.3.1970 tehty Haagin yleissopimus, minkä vuoksi tulkinnassa voidaan turvautua myös Haagin yleissopimuksen merkityksellisiin määräyksiin.

61. Asetuksen 18 artikla vastaa sisällöltään Haagin yleissopimuksen 14 artiklaa. Mainitun artiklan 1 kappaleessa säädetään, että pyydetyn toimenpiteen suorittamisesta ei saa vaatia mitään maksua eikä kulujen korvausta. Haagin yleissopimuksen 14 artiklan 2 kappaleen mukaan pyynnön vastaanottaneella valtiolla on kuitenkin oikeus vaatia pyytävältä valtiolta suoritus asiantuntijoille ja tulkeille maksetuista korvauksista sekä kuluista, jotka johtuvat pyynnön esittäneen valtion 9 artiklan 2 kappaleen mukaisesti pyytämän määrätyn muodon noudattamisesta. [20] Riita-asiain oikeudenkäynnistä 1.3.1954 tehdyssä Haagin yleissopimuksessa määrättiin vielä nimenomaisesti, [21] että todistajanpalkkiot ovat periaatteessa korvattavia. Vuonna 1970 tehdystä Haagin yleissopimuksesta laaditusta selitysmuistiosta käy ilmi, että niiden tapausten lukumäärää, joissa kulujen on määrä olla korvattavia, pyritään supistamaan tietoisesti verrattuna vuoden 1954 yleissopimukseen, minkä vuoksi todistajakulujen korvaaminen – nimenomaan myös näille korvauksille ominainen pieni rahamäärä huomioon ottaen – on tietoisesti jätetty pois. [22] Ainoastaan perustuslakia koskeva varauma sisällytettiin Haagin yleissopimuksen 26 artiklaan, jonka mukaan sopimusvaltio voi perustuslaillisten syiden niin vaatiessa pyytää korvausta pyynnön esittäneeltä valtiolta muun muassa sellaisista kustannuksista, jotka aiheutuvat

20 – Lisäksi 14 artiklan 3 kohdassa määrätään vielä yhdestä tapauksesta, jossa kulut korvataan. Sen mukaan viranomainen saa, milloin se ei voi itse ryhtyä pyydettyyn toimenpiteeseen, antaa tehtävän sopivan henkilön suoritettavaksi saatuaan siihen pyytävältä viranomaiselta suostumuksen. Suostumusta pyydettäessä on ilmoitettava arvio menettelystä aiheutuvista kuluista. Jos pyytävä viranomainen antaa suostumuksensa, sen on korvattava menettelystä aiheutuneet kulut.

21 – Ks. riita-asiain oikeudenkäynnistä 1.3.1954 tehdyn Haagin yleissopimuksen 16 artikla: "Virka-avun antamisesta ei saa vaatia minkäänlaisia maksuja. Kuitenkin on valtio, jonka viranomaiselta virka-apua on pyydetty, oikeutettu, ellei toisin ole sovittu, vaatimaan korvausta todistajille tai asiantuntijoille maksetuista palkkioista samoin kuin niistä kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet virkatoimenpiteeseen ryhtymisestä todistajien kieltäytyessä vapaaehtoisesti tulemasta saapuville tai 14 artiklan toisen kappaleen sisältämän määräyksen soveltamisesta."

22 – Ks. Philip W. Amramin valaiseva selvitys Explanatory Report on the Hague Evidence Convention, J kohta, osoitteessa http://hcch.e-vision.nl/upload/expl20e.pdf.

pyyntöä täytettäessä kuullulle henkilölle maksetusta palkkiosta.

62. Se, että asetuksessa N:o 1206/2001 on omaksuttu Haagin yleissopimuksen 14 artiklan sanamuoto ottamatta kuitenkaan huomioon Haagin yleissopimuksen 26 artiklassa esitettyä perustuslakia koskevaa poikkeusta, puoltaa sitä, että todistajanpalkkiot eivät lähtökohtaisesti ole korvattavia. Todistajanpalkkioita ei asetuksen N:o 1206/2001 18 artiklan 1 kohdan mukaan tämän vuoksi periaatteessa korvata.

63. Kansallisen tuomioistuimen kysymyksen viimeinen näkökohta eli se, onko pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen viime kädessä korvattava kulut omista varoistaan, ei ole ennakkoratkaisukysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkityksellinen. Pyyntö on 10 artiklan 2 kohdan mukaan täytettävä kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöä noudattaen. Tämä vastaa myös kysymykseen siitä, kuinka todistajanpalkkio maksetaan ja kuka sen maksaa. Koska tämä kysymys on ainoastaan tiivistelmä ennakkoratkaisukysymyksen kahdesta ensimmäisestä osasta, unionin tuomioistuimen ei tarvitse vastata siihen erikseen.

V Ratkaisuehdotus

64. Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Sąd Rejonowyn esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa 28.5.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1206/2001 14 ja 18 artiklaa on tulkittava siten, että pyynnön esittäneellä tuomioistuimella ei ole velvollisuutta maksaa pyynnön vastaanottaneelle tuomioistuimelle ennakkomaksua todistajanpalkkiota varten eikä korvata kuullulle todistajalle maksettua palkkiota jälkikäteen.